

Warszawa, dnia 5 stycznia 2011 r.

RPO-662081-VII-11006.1/7020/10/WS

I n f o r m a c j a
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Policyjnej Izbie Dziecka w Rzeszowie
(Wyciąg)

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 6 grudnia 2010 r. w godzinach popołudniowych do Policyjnej Izby Dziecka Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie, przy ul. Rejtana 34 (zwanej dalej Izbą lub placówką) udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich.

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciele Rzecznika sprawdzili na miejscu sposób traktowania nieletnich umieszczonych w Policyjnej Izbie Dziecka w Rzeszowie, dokonując oceny pod względem ochrony osadzonych przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym i poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji:

1. przeprowadzono rozmowę na temat funkcjonowania Izby z funkcjonariuszem pełniącym dyżur w placówce;
2. dokonano oglądu wszystkich pomieszczeń i terenu Izby;
3. zapoznano się z następującą dokumentacją: prawami i obowiązkami nieletniego zatrzymanego w Policyjnej Izbie Dziecka, porządkiem dnia, regulaminem odwiedzin oraz instrukcją postępowania poekspozycyjnego na potencjalne zakażenia wirusem HIV, HBV, HCV w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie i jednostkach podległych.

2. Charakterystyka placówki.

Policyjna Izba Dziecka podlega Komendzie Miejskiej Policji w Rzeszowie.

W skład kadry placówki wchodzi: Kierownik oraz 7 funkcjonariuszy Policji. Zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie wizytacji, z powyższych siedmiu funkcjonariuszy do pracy w placówce oddelegowanych jest czterech. Każda z tych osób posiada wyższe wykształcenie pedagogiczne. Służba pełniona jest całodobowo w ramach jednoosobowych 12 godzinnych dyżurów. Placówka przeznaczona jest na jednoczesny pobyt 15 nieletnich.

W przypadku umieszczenia w Izbie nieletniej, czynności związane z jej osadzeniem wykonuje funkcjonariuszka Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

W trakcie wizytacji Izby nie przebywała w niej żadna osoba zatrzymana.

3. Ogląd obiektów i terenu placówki.

Izba usytuowana jest w nowym, oddanym do użytku w 2007 r., dwukondygnacyjnym, budynku komisariatu Policji dzielnicy Nowe Miasto w Rzeszowie.

W sypialniach, świetlicach, jadalni oraz toaletach znajdują się przyciski sygnalizacji alarmowej.

Czynności związane z przyjęciem i zwolnieniem nieletniego odbywają się w przebieralni znajdującej się na parterze. W tym miejscu nieletni zapoznaje się ze swoimi prawami i obowiązkami oraz planem dnia (odpowiednie informacje zamieszczone są w widocznym i dostępnym miejscu).

W celu uniemożliwienia nieletniemu samowolnego oddalania się i kontaktowania z osobami nieupoważnionymi okna w sypialniach są zabezpieczone po stronie zewnętrznej kratą, zaś od strony pomieszczenia siatką. Natomiast w świetlicach zamontowano okna przeciwwłamaniowe. We wszystkich sypialniach oraz świetlicach grzejniki centralnego ogrzewania zostały zabudowane metalową siatką. Natężenie światła sztucznego jest wystarczające do czytania i pisania.

Bezpośrednio za wejściem do Izby umiejscowiona jest dyżurka. Przeszklony fragment ściany między dyżurką a sąsiadującą świetlicą umożliwia pełną obserwację nieletniego.

Na parterze umiejscowiono także pokój lekarski. W apteczce, w trakcie wizytacji, ujawniono leki których termin przydatności już upłynął.

Na pierwszym piętrze placówki zorganizowano 7 sypialni o takiej samej powierzchni, w których w zależności od potrzeb umieszczane są 2 lub 3 łóżka. Wszystkie pokoje sypialne mają jednakowe wyposażenie (drewniane łóżka oraz stoliki). Ściany sypialni pomalowane są farbą olejną do wysokości sufitu, podłogi są wykonane z PCV. W czasie wizytacji w pokojach było czysto.

Na piętrze zlokalizowano także tzw. przyjazny pokój przesłuchań dla dzieci. W pokoju znajdowały się zabawki, regał z książkami, kanapa i fotele. Ponadto, wyposażono go w lustro fenickie. Pokój ten wykorzystywany jest także jako miejsce odwiedzin nieletnich umieszczonych w placówce.

Placówka dysponuje jednym pomieszczeniem izolacyjnym przeznaczonym dla nieletniego, którego zachowanie może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa jego życia lub zdrowia albo życia lub zdrowia innych osób oraz izbą chorych pełniącą funkcję pomieszczenia izolacyjno-sanitarnego dla osób chorych. Z informacji uzyskanych od funkcjonariusza pełniącego dyżur wynika, że w pomieszczeniach tych od 2009 r. do dnia wizytacji nie umieszczano nieletnich.

W placówce znajdują się cztery łazienki, po 2 na parterze i na piętrze, osobne dla chłopców i dziewcząt. Łazienki wyposażono w stanowisko prysznicowe, bez mat antypoślizgowych, zlew, sedes i w toalecie dla chłopców pisuar, natomiast w damskiej dodatkowy sedes.

Każda ze świetlic, na parterze oraz na piętrze, wyposażona jest identycznie w ławę, stół oraz telewizor. Nie posiadają żadnych elementów ozdobnych, tj. plakatów czy gazetek ściennych.

W pomieszczeniu kuchennym znajduje się kuchenka elektryczna, umywalka, lodówka oraz czajnik. W szafkach kuchennych przechowywane są talerze oraz sztuczki jednorazowe. Posiłki wydawane są w sąsiadującej

bezpośrednio z kuchnią jadalni, wyposażonej w stół oraz krzesła. W jadalni nieletni spożywają posiłki dostarczane ze stołówki Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

Bielizna pościelowa, ręczniki, dresy, podkoszulki, pidżamy przechowywane są wyodrębnionym na ten cel pomieszczeniu na parterze placówki. W dniu wizytacji stan pościeli, piżam oraz dresów w magazynie czystej pościeli należy określić jako bardzo dobry. Na parterze znajduje się również pomieszczenie do przechowywania brudnej bielizny, która jest prana przez podmiot zewnętrzny.

Depozyt nieletnich przechowywany jest w odrębnym pomieszczeniu, w ponumerowanych i zamykanych na klucz szafkach. Depozyt osób chorych zakaźnie odpowiednio zabezpieczony umieszcza się w pomieszczeniu przeznaczonym na brudną pościel.

Do zajęć sportowych służy ogrodzone murem boisko, o powierzchni 60 m² w kształcie owalnym, z wejściem z parteru placówki. Wyposażone jest w stół do gry w tenisa stołowego oraz tablicę do gry w koszykówkę. Ponadto, do powyższych zajęć wykorzystywana jest siłownia wyposażona w sprzęt do ćwiczeń siłowych (m.in. rower treningowy i wioślarz). Z uwagi na braki kadrowe i realizowanie jednoosobowych dyżurów, w przypadku gdy w Izbie przebywa więcej niż jeden nieletni, nie są realizowane zajęcia sportowe ani spacer.

Pomoc medyczną zapewnia Przychodnia Dziecięca, zlokalizowana w bezpośrednim sąsiedztwie placówki. W sytuacjach wymagających natychmiastowej reakcji wzywane jest Pogotowie Ratunkowe w Rzeszowie.

4. Analiza dokumentacji.

Po przeanalizowaniu tekstu „Praw i obowiązków nieletniego zatrzymanego w Policyjnej Izbie Dziecka” stwierdzono, iż sposób realizacji kary upomnienia i nagrody pochwały został szczegółowo określony. W placówce nagroda realizowana jest poprzez udzielenie pochwały w obecności innych zatrzymanych, odnotowanie pochwały w aktach nieletniego oraz umieszczenie pochwały

w pismach opiniujących, przesyłanych do szkół, sądów lub innych placówek opiekuńczo-wychowawczych. Natomiast upomnienie odnotowywane jest w aktach nieletniego, a w pismach kierowanych do szkół, sądów lub innych placówek opiekuńczo-wychowawczych wyszczególniane są negatywne zachowania nieletniego.

Po zapoznaniu się z porządkiem dnia, regulaminem odwiedzin oraz instrukcją postępowania poekspozycyjnego na potencjalne zakażenia wirusem HIV, HBV, HCV w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie i jednostkach podległych, nie stwierdzono nieprawidłowości. Jednakże, zgodnie z uzyskanymi w trakcie wizytacji informacjami, wskazane w porządku dnia zajęcia wychowawczo-opiekuńcze, z uwagi na braki kadrowe nie są w ogóle realizowane a zajęcia kulturalno-oświatowe ograniczają się do korzystania przez nieletnich ze świetlic.

Wnioski i zalecenia.

Po analizie dokumentacji i oglądzie pomieszczeń Izby Dziecka w Rzeszowie przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich nie stwierdzili występowania czynników, które wskazywałyby na okrutne, nieludzkie lub poniżające traktowanie osób przebywających w placówce. Pomieszczenia Izby są utrzymane w czystości, zapewniają bardzo dobre warunki bytowe.

Ustalenia poczynione przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w placówce wykazały, iż podstawowe zadanie, jakie prawo stawia przed tego typu placówką, tj. izolowanie nieletnich zatrzymanych, nie są jednak w pełni realizowane prawidłowo.

W celu poprawy przestrzegania praw osób przebywających w Izbie należy:

1. zwiększyć obsadę funkcjonariuszy zatrudnionych w placówce i tym samym umożliwić, w przypadku umieszczenia w placówce większej liczby nieletnich, wdrożenie dyżurów dwu osobowych co pozwoliłoby na realizowanie innych form aktywności niż zajęcia świetlicowe;
2. usunąć z apteczki przeterminowane lekarstwa;

3. zapewnić nieletnim inne, obok korzystania ze świetlicy, zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowo-rekreacyjne;
4. zamieścić w widocznym miejscu adresy instytucji stojących na straży praw nieletnich, w tym Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, czy sędziego rodzinnego,

Komendant Miejski Policji w Rzeszowie pozytywnie ustosunkował się do ww. zaleceń. Poinformował, że od dnia 1 marca 2010 r. zwiększono obsadę Policyjnej Izby Dziecka o jednego funkcjonariusza. Ponadto, usunięto przeterminowane leki z apteczki oraz zamieszczono w widocznym miejscu adresy instytucji stojących na straży praw nieletnich.

Komendant Miejski wyjaśnił również, że problematyka poruszona w pkt 3 niniejszej Informacji została omówiona z kierownikiem Izby. Został on zobowiązany do bieżącego nadzorowania prowadzonych zajęć wychowawczo-opiekuńczych oraz kulturalno-oświatowych.